

LIBERTATEA

Abonamentul:

Prețul foi „Libertatea” cu adausele sale „Foaia Inter.”, literară-illustrată și „Tovărășia”, economică, — e următorul: pe un an 8 coroane; pe 1/2 an 4 coroane.

Pentru economi: numai 5 cor. pe an!

Pentru România pe an 30 Lei; pentru America 2 1/2 dolari.

Foaie națională politică.

Apare în fiecare Sâmbătă.

Inserțiuni:

1 pag. 48 cor., 1/2 pag. 24 c., 1/4 pag. 12 cor. etc. — La inserate ce să dau de mai multe-ori, să fac reduceri de taxă

inserțiunile ca și abonamentele să plătesc înainte.

Manuscripte nu să dau napol.

Dna Dr. Vlad grațiată.

Luni, 14 Iunie, ne-a adus o știre neașteptată și îmbucurătoare: Doamna Dr. Vlad, a fost oprită în Budapesta, ca să nu plece pe ziua de mâine la arest la Raab (Győr), căci Maestatea Sa Impăratul-Rege, la propunerea ministrului de justiție, a nimicit, prin grațiere, osînda pe care i-o croiseră scaunele judecătorești!

Dna Dr. Vlad înaintase la ministru cu vre-o 2 săptămîni mai înainte, cerere, ca să-i dea voie să-și îplinească pedeapsa la Deva, unde încă să află 2 odăi pentru arestanții de stat. Nainte de a fi înaintat cererea, ministrul hotărîse ca loc al împlinirii pedepsei, arestul nou de stat din Raab, și o vestise despre asta.

Luni în 14 Iunie dl Dr. Vlad fiind în Pesta, mersese prin ministeriu să întrebe ce s'a hotărît asupra cererii dnei Vlad de a i-să îngădui Deva? Ministrul, știind că el înaintase o cerere la cancelaria de cabinet a Maestății Sale, ca să șteargă, prin »grațiere« (dreptul de iertare pe care Domnitorul îl are) pedeapsa dnei Vlad, a rugat pe dl Dr. Vlad, că, deși dna a fost chemată pe 15 Iunie, să amîne încă totuși începerea pedepsei pe 1 Iulie.

Dl Dr. Vlad, care nici nu știa de cererea înaintată de ministru, — a spus însă, că nu, că acum soția sa voeste să-și îplinească pedeapsa! A venit în acest scop. Merge. Vrea să treacă peste ea.

Și Dr. Vlad a plecat la quartir. Peste scurtă vreme, iaca stafetul vine aducînd Doamnei vestea, că Maestatea

Sa i-a iertat pedeapsa, să nu mai plece la Raab.

Ne bucurăm din toată inima de această veste, căci nu mică era durerea de inimă a noastră, văzînd cum și o femeie română e dusă prin cele judecăți, osîndită și tîrîită până la ușa temniței, de cătră județii făcători de dreptate din această țară, pentru-că și-a arătat prin cîteva cuvinte, durerea sufletului ei de Româncă, la vederea unui examen unghuresc în un sat românesc, unde copiii de român s'au văzut schilodiți cu limba unghurească fără să o priceapă! Și și dacă nu ne arătam, și deși o știam pe dna Vlad foarte curagioasă, totuși inima noastră sîngera la gîndul, că această femeie Româncă, pentru acest lucru, să stea o lună deplin, 30 de zile și 30 de nopți, închisă în singurătatea neagră a alor 4 păreți ai unei temnițe! De aceea ușurare a pricinuit inimilor noastre vestea despre neașteptata ei grațiere.

Asupra tot lucrului însă, ne vom oprî nițel de vorbă. Ca unii ce înșirăm la răvaș întîmplările vremilor, trebuie să facem o reprivire peste acest lucrul.

Asupra judecății însăși, nu avem nici azi dreptul să zicem nimic. De aceea nu o atingem nici azi. Și-a făcut calea prin toate instanțele, după sufletul judeților din acele scaune. Pe sufletul lor fie că drept au judecat ori nu.

Noi cercetăm numai cele ce au urmat după-ace judecata și-a făcut drumul său, și cînd osîndita mai sta în față numai cu ministrul reg. ung. de justiție.

Despre pășirea dnei Vlad la examenul din Bobîlna, s'a

zis chiar și de unele foi mânghiare, că a fost așa de nevinovată, că dacă dna Vlad nu era soția deputatului Dr. A. Vlad, nu-i lua nimenea în rău vorba zisă și nu o pedepsea cu nimic.

Așa cum s'a petrecut lucrul, părea a fi mai mult o ispită pentru — soțul dsale!

Ci, uite, ispita n'a prins!

Dl Dr. Vlad a lăsat ca iubita-i soție să-i fie dusă pe banca acuzaților, să i-să deee osînda, dacă să va putea. I-s'a dat. A recurat la tablă, la Curie. Aceștia au întărit osînda.

Aci începe ispita!

Acum ministrul sta și privea cu nesăț, ca doară-doară neînfrîntul Valah, soțul osînditei Doamne, îngrijat de soartea ei, va veni la el, la ministru, să-l roage ca să o recomande Maestății sale spre grațiere (iertare). Și va avea astfel un bun privilegiu a și-l »deobliga«, a-l lega așa zicînd macar de un deget dela mîna, a-l umili, și ca mîne a-i putea arunca în față că s'a umilit pentru un interes al familiei sale!

Și Dr. Vlad nu a făcut acest lucru!

Nu s'a dus la ministrul care era, în acest caz, atotputernic, care putea ierta ori putea izbi prin neîndurarea sa în inima soțului iubitor și a Româncei ajunse în val.

Nu numai dsa nu a făcut-o, dar nici soția dsale nu i-a cerut acest lucru, nici l'ar fi primit!

Deci i-a dat ministru și termen de începerea pedepsei, ca doară-doară o spărie pe doamnă prin asta, și doar să înfrînge ea ori soțul, și merg în fața lui și îl roagă să le mijlocească dela Maestate

grațiere. — Și i-a lăsat să ajungă până la ușa temniței! — Iar cînd a văzut că această Româncă și soțul său nu să înfrîng, ci vor să treacă durerosul prag și vreau să beee și acest păhar ce li-s'a întins pentru ținuta lor în viața noastră de obște, — a venit ministrul și i-a cerut el de sine iertarea, pentru care nici doamna Vlad, nici dl Vlad n'a voit să-l roage ca să i-o mijlocească!

Ceea-ce deputatul nostru ni-a arătat prin aceasta, e o înaltă pildă de mîndrie națională! E o strălucită pildă despre aceea, cum are fiecare Român de omenie să-și țină fruntea sus între toate împregiurările vieții și în toate stările luptelor noastre pentru neam!, în bine și în rău, — chiar și atunci cînd osîndit ești să-ți iei crucea ta și să pășești spre mica ta Golgotă, cum dna Dr. Vlad și-o luase și mergea cu ea spre Raab, — dacă nu întreveșea însuși ministrul, cerînd dela M. Sa ștergerea întregei osînde, prin grație!

In Săliște.

II.

Intrînd în Săliște îți face cea mai bună plăcere ordinea, rînduiala de oameni harnici, ce o vezi pretutindeni: Crucea biruitoare din dreapta drumului, ne arată că intrăm în sat creștinesc.

Rîul, ce curge prin sat, nu să restăță desmățat pe pat larg de pietrișuri sterpe (ca bună-oră valea Geoagiului) ci e prins, e îndreptat în maluri strîmte și înalte, zidite cu piatră.

Un pod de fier ne trece în piața lungă, aliniată pe marginea dreaptă a rîului, în timp ce pe stînga să respiră o promenadă veselă, învrăstată cu cărări șerpuitoare, straturi de flori și un pavilion de joc pentru ti-

»chiare să înainteze cererea de acest fel, — scrie acum:

»Dna Vlad, care mâne avea să între în arestul din Györ pe o lună de zile, la cererea ministrului de justiție, a primit iertare dela regele. Distinsul nostru colaborator Francisc Herczeg a scris nu demult în o foaie a noastră, că doar guvernului îi e oarecum datorința să ceară el grațiarea dnei Vlad, căci nu ar fi vrednic de statul ungar puternic, ca să izbească cu pedeapsă pe o doamnă, nici chiar atunci, dacă această doamnă ar fi căzut, după paragraful legii, în păcatul „ațițării“. Guvernul i-a mijlocit grațiarea, și prin asta, foarte la loc, a tăiat puțința acelei agitațiuni, pe care Românii naționaliști o porniseră în legătură cu această întâmplare atât aici acasă, cât și în străinătate«.

Nouă încercare

de a aduce rânduială în conducerea țării noastre, — face Maestatea Sa. Miniștri vechi l'au rugat să nu plece la scâlzi nainte de a avea iară guvern după rânduială în Ungaria. — Și să pare că s'au apropiat cu târgul de olaltă, că Maestatea s'a hotărât să vină de nou la Pesta și să stee vre-o 2 săptămîni, în cari nădăjduște a ajunge la înțelegere și a putea numi un nou ministeriu.

Procesul dlui Hosszu-L.

Dl Francisc Hosszu-L., adv. în Deva, înaintase un temeinic recurs contra pornirii de cercetare împotriva dsale pentru articolul „Mea Culpa“, scris în „Gazeta“ anul trecut. Tribunalul dela Tîrgul-Murășului a respins recursul, — și pe 21 Iunie n. a citat de nou acolo pe dl Hosszu, pentru a fi ascultat. Va fi apoi pus sub acuză și tîrît pe banca de acuzat.

Academia Română

din București a făcut ăstan mare onoare Românilor din țările coroanei ungare, alegînd doi membri ordinari la înalta corporațiune de știință română, dintre Românii ardeleni.

Cei doi fericiți frați ai noștri sunt: canonicul Dr. Augustin Bunea dela Blaj și vicarul episcopesc Vasile Mangra dela Oradea-mare, amîndoi distinși între toi prin cercetările lor istorice și prin lucrări de știință.

Iar' membru corespondent pe dl Dr. G. Popovici, protopopul gr.-or. și deputat, la Lugoj.

Francisc Ferdinand la Sinaia.

Alteța sa Regală Principele de coroană Francisc Ferdinand este, moștenitorul de tron Aus-

tro-Ungar, va merge la începutul lunii Iulie să facă vizită Curții Regale Române la Sinaia.

Sosește acolo în 10 Iulie și stă, cu augusta-i soție, o săptămînă ca oaspe a Curții române.

Să fac frumoase pregătiri a primii cu strălucire în reședința de vară a României, pe viitorul purtător al Coroanei austro-ungare.

Vor fi sărbări frumoase în „Castelul-Peleș“ în onoarea înaltului oaspre.

Dela frați.

Medicii români din Țară au ținut Vineri în săptămîna trecută ședința lor oficioasă, care să hotărască de vor lua parte la congresul medicilor ce să adună din toate țările la Pesta în August, ori să nu iee parte?

Hotărîrea lor e: că nu iau parte! Pentru-că, zic ei, deși știința n'are patrie nici hotare, dar medicii țărilor sunt poștiți la congresul acesta (al 16-lea) unii ca medici francezi, alții ca medici germani, americani, englezi, și ei ca medici români, și ca atari trebuie să iee parte nu numai la adunările de știință, ci și la ospațele pe care gazele, maghiarii, le vor da în cinstea oaspeților, iar ei medicii români, cu părere de rău, dar nu pot merge cu inimă voioasă în capitala unei țări, unde geme întemnițată femeia unui intelectual român, dna Ana Vlad, soția deputatului Dr. Vlad, pentru-că a povățuit pe copiii români să-și iubească limba românească, — adica limba unei națiuni care numără trei milioane de locuitori în țara cîrmuită de Maghiari“...

Apoi da. Ei la congresul medicilor ar fi venit, cum au mers și la celelalte 15 congrese ce s'au ținut în alte țări, ori-unde, — dar la masa îmbiată de gazele maghiare, nu-i lasă inima să meargă să ciocnească păhare împreună cu ei, să le stringă mâinile și să se înveselească cu și! Iar dacă la adunări mergeau iar la benchetueli nu, îi vătămau aci la ei acasă și făceau mai mare aprindere! De aceea zic: mai bine nu mergem deloc.

Acestei rămîneri departe a medicilor români, încă crede guvernul că i-a zmulst temeiul prin grațiarea doamnei Vlad, și că după asta, aceia, poate, vor veni la Pesta.

Nu știm încă ce va urma.

Adunarea gen.

a „Reuniunii fem. rom. din comitatul Hunedoarei, la Deva.

În 12 Iunie. n. s'a ținut în localul Casinei române din Deva, adunarea generală anuală a „Reuniunii femeilor din comitatul Hunedoarei“ Acei cari au văzut adunările din trecut ale acestei Reuniuni, — adunări față de cari să arată prea puțină atracere și interes, spun că adunarea din ăstan, la cari au fost de față vre-o 20 dame și 6—8 domni, a fost „reusită“, și-s mulțumiți și cu atît. Dar' cînd ținem samă de faptul că Reuniunea aceasta e a femeilor române din întreg comitatul Hunedoarei, și că în „comitetul“ eisunt membre doamne române din toate orașele din comitat, și că nici membrele comitetului nu au venit toate să iee parte, — nouă ni-s'a părut și această adunare prea slab cercetată! Dacă la „adunarea generală“ vin așa damele alese în comitet, cite vor fi venind la ședințele regulate ale comitetului?

Adunările gen. ale acestei Reuniuni ar trebui să poată azi intruni la un loc sute și sute de dame române din comitat, și tot pe atîtea țărance din toate părțile comitatului, căci de azi încolo acele țărance pat auzi ceva de folos practic și pot învâța ceva bun pentru chemarea lor în viață, ascultînd darea de samă asupra lucrărilor și izbîndelor ajunse prin munca ce să desfășoară în Atelierul de țesătorie de curînd adus la ființă, prin această Reuniune. Ba, dacă tot Românul ar fi la locul său, apoi chiar fiindcă în Deva societatea românească, lăsată singură, e prea slabă, cutropită de polomidă streină și de rele personale, — ar trebui la aceste adunări, urmate de cite-o petrecere, să alerge valuri de Români la Deva, spre a arăta și străinilor-că, dacă ne punem, ne știm spriginii frățeste, putem arangea, noi de noi, și aci în Deva, petreceri deplin reușite, bune! Iar la aceste petreceri, arangeate sub scutul Reuniunii de femei, cea cu Atelierul cultivător al țesăturilor originale populare, — costumul național ar fi să fie haina de salon a Româncuțelor!...

Dar poate să va vedea așa ceva macar în viitor.

Adunarea dela 12 Iun. a fost deschisă prin dna prezidentă Elena Hossu-Longin prin o vorbire îngrijită, în care scoate la iveală cu bucurie îndeosebi faptul că Atelierul face frumoasă înaintare în lucrările sale, care sunt tot mai mult bine prețuite și căutate. Țărance române multe, văzînd lucrări de-ale Reuniunii expuse colo ori colo, au cerut și cer, să li-să facă și lor cite-o cătrîntă sau altă țesătură, pe care s'o aibă de muștră după care să lucreze și ele și consătenele lor, cari prea au prins a lucra „după scrisoarea luată din târg“. În chipul acesta, zice dna prezidentă, să va atinge scopul ce urmărește Reuniunea, de-a trezi luarea aminte a țărancelor noastre ca: nu după modele luate în șatră din târg, să țeasă și să coase, cum durere o fac Româncele noastre în multe părți, ci după formele străvechi, originale, cu cari și-au

împodobit zestrea demireasă bunele și străbunele lor!..“

Acesta e un frumos ideal, pe care urmărîndu-l cu stăruință și izbîndă, Reuniunea are titlu de laudă în viața noastră ca neam pe aceste plaiuri.

Amintește dna prezidentă cu reverință de spriginul dat Atelierului de archierei noștri, dintre cari unii l'au onorat cu comande bogate (Dr. Radu, Orade).

E apoi de părere, că azi e datorința fiecărei Românce a-și avea în dulapul său costumul național, pe care să-l îmbrace la sărbările noastre culturale de peste an! (Adevărat!) Căci prin asta ar da pildă viuă țărancelor să țină și ele cu sfințenie la portul național. (Mai ales în comitatul Hunedoarei de cît bine ar fi asta, unde în 3 din 4 părți, portul e săcuiesc, nu românească, și la femeile române!).

Încă ceva: Avem, zice dna prezidentă, în Albumele de țesături a dlui Comșa, a dsoarei Cosma și a dnei Cornescu, cărțile de aur ale ornamenticei române. Și totuși fetele cărturarilor noștri cos după forme străine pe pinzele lor!.. La examene vedem expuse lucruri de mână schimonosite și fără gust, — pe cînd dacă și în școlile noastre s'ar lucra după modelele din Albumele numite, s'ar introduce un stil (chip de lucrare) propriu-al nostru românească, în cusăturile fetițelor noastre! Roagă pe toate damele române să lucreze în jurul lor pentru a porni lumea noastră tot mai mult pe cărările cumînți ce le arată Reuniunea în cultivarea vechilor țesături în portul nostru național!

Vorbirea a fost bine primită de adunare, — numai dacă ideile din ea nu ar rămînea prea curînd uitate.

Au urmat dările de samă a comitetului, a Casierei și a Conducerii Atelierului, arătînd toate ordine și spor.

Adunarea le-a luat la cunoștință și a votat deosebită mulțumită dnei directoare a Atelierului Victoria Dr. Erdeli, și conducătoarei lucrărilor din Atelier: dsoarei Tiberia Barcianu.

S'a ales un nou comitet pe 3 ani. S'a privit apoi frumoasa colecție aleasă de țesături și cusături ce le expuse Atelierul, fiind toate aflate ca aievea-vrednice de toată luarea aminte, atît ca lucruri de port, cît și ca obiect de podoabă în casa ori-cărui Român, domn ori țaran.

La înscrierea de membri, s'au adunat îndată vre-o 300 cor. pentru fondul Reuniunii.

S'a primit propunerea cuminte a dnei directoare a Atelierului, de a să îngrijă comitetul să trimită o dsoară, care ar arăta aplicare și pricepere, la studiu în un atelier mare, ca să vie apoi cu totul bine pregătită pentru conducerea lucrărilor, — căci Atelierul să dezvoaltă într'una, și ca mâne nu va mai putea fi condus, ca azi, cu mai multă bunăvoință, ci va recere supraveghierea unei persoane cu deplină pricepere de specialist.

— Seara a fost petrecere, care a reușit și ea, pe cît e posibil în Deva.

Din „Țara Noastră“:

II.

Vorbind despre urmările ce le trage după sine ținuta noastră cea îndoită față cu cei-ce păcătuiesc față de neam, „Țara N.“ scrie încă următoarele (Nr. dela 6 Iunie):

„Imprejurările ne silesc să repetăm, că la noi e de mare lipsă *șinuta neînduplecată* (intrasigentă) în mișcările noastre politice! — (Adecă o purtare care nu cunoaște tîrguire, care să fi Român curat ca aurul, și să nu-ți iartă nici o abatere dela calea cea mai oablă de Român!)

Acest adevăr fundamental va trebui să ne călăuzească toți oamenii cari să ridică la suprafață în societatea noastră și rivnesc la rolul de conducători. Iată de ce să vor face totdeauna împotriviți de cătră mințile curate, la ori-ce alunecare politică, și respinsă ori-ce năzuință de tîrguire în apărarea națională! Căci prin această tîrguire cu imprejurările, lumea noastră morală să tulbură și să clatină în toate temeiurile ei!

Stați și judecați pe ce cale am apucat noi în timpul din urmă și unde putem ajunge urmînd acest drum? Gîndiți-vă la roadele primejdioase pe cari le aduce zilnic îndoiala în ținutele noastre politice? Gîndiți-vă, că e pe cale de-a să înjgheba în rîndurile cărturării noastre o nouă înțelegere a vieții, ce să se razime pe cel mai jos dor al binelui de-o clipă!... Zi de zi ne răsar tot mai mulți oameni cari nu-î cer vieții decît mulțumirea unor cerințe materiale și mai încolo să scufundă nepăsători în mlaștina unui duh străin, și-și potrivesc gîndurile după mersul unor cerințe streine de binele neamului nostru! Să înmulțesc oamenii fără muștrare de suflet în căutarea de — căpătueli! În fiecare zi să adauge o verigă la acest lanț de păcate. Azi să burdește (adecă să prefăce în putregaiu de-alui Burdea) cutare advocat, ca să-și poată regula un șir de cambii (vecsele) de plată, mîne să dă plainic vre-un protopop ca să nu i-să tulbure pacinica rumegare a congruei, — poimîne i-se abate unui profesor de-a scrie la „Ungaria“ (foaia renegatului Moldován Gergely). Și puterea de molipsire a pildelor, e mare! Doar toți oamenii năcăjiți au cîte ceva de temut, cîte-o fărîmă de bunătate de perdut pe lumea asta!

Cine să fie pricina acestei arătări mult grăitoare. Suntem noi! Sunt conducătorii vieții noastre de obște, capii mișcărilor noastre! E prea ușoara talmăcire a datoriiilor cătră neam!, — care povățuește de-o vreme ținuta fruntașilor noștrii!

„Că ci, să fim drepti, dar e nemăsurată iertarea și dulcea bunăvoință cu care să trece la noi peste păcatele politice! Nu credem să fie un colț de pămînt, unde purtarea unei crime naționale să fie mai ușoară ca la noi! La noi să iartă pe toată linia, la noi să uită!... (De pildă Dimitrie Birăuț, să vinde cu foaia lui, lui Burdea pentru cîteva mii, și numai atunci dă napoi banii lui Iuda din mână, cînd deputații îi dau *mai mult!* Și totuși acest păcătos politic, e suferit foarte aproape de deputații noștri, ba azi e pus iară ca „proprietar“ al foilor din Pesta, care să dau pe sine de foile „partidului național!“)

„Sărmanii de noi, zice „Țara Noastră“, cu pedepse așa de ușoare, cum să putem ținea rînduială în casă? Noi cercetăm îndemnul sufleteș al vinovaților, îl spălăm apoi cu isopul umilinței noastre, și ne bucurăm strașnic cînd vedem mîna întinsă a fiului rătăcit (Siegescu), care ne bate la... vramiță! Ne ridicăm atunci în pripă, deschidem brațele cu iertare „creștinească“ (ba măgărească!), și ca să fim în deplină potriveală cu scriptura, tăiem vițelul cel gras în cinstea fiului rătăcit...

„Și tot așa zi de zi. Iertăm cu toptanul, dela Metropolitul (Mețian) până la crîșnicul din Cîrnecea, toate crimele care ne întunecă conștiința națională. Și iertările acestea au început să se săvîrșească atît de repede, în timpul din urmă, încît țî-e mai mare dragul să fii certat cu legile cinstei! Și care e urmarea acestei stări nenorocite? Marginele cinstei și necinstei ajung atît de elastice (ușor de întins) și să apropie atîta una de alta, încît să... confundă (nu le mai poți deosebi...) Și nu mai știe lumea care e anume cărarea dreptilor?!... Iar omul nostru dela sate, bunul și răbduriul nostru ostaș, rămîne bumbac, uluit și să uită prost înaintea: „De cine să ascultăm, mă Ilie“?!...

Ei bine, această stare de lucruri trebuie să se schimbe, dacă nu vrem să ne spulberăm ori-ce credință în ziua de mîne! Nu mai merge cu iertarea, domnilor conducători ai noștri! deputați și nedepuțați! Să cere de acum mai multă asprime în judecarea faptelor cari pot înrîuri asupra mulțimii pe care ne răzimăm cu toții!“

Cîte cuvinte, atîtea adevăruri mari, în acest articol al fraților dela „Țara Noastră“ din Sibiu! Bine să și-le pună la inimă și frații din popor, ca și domnii dela frînele bietului nostru car național.

Nici o iertare celor ce să abat dela calea dreaptă națională! Dispreț și osîndă asupra tuturor.

Scrisoare din Blaj.

Un preot român ieșind în ornate și cu prapori, în calea episcopului reformat maghiar!

Cu cîteva zile înainte de Rusalii, ungurii reformați din Blaj au sărbătorit sfințirea bisericii lor acum de curînd zidită, cu care prilej au invitat și pe Episcopul lor reformat, ca astfel sărbarea să le fie mai plăcută. Episcopul a și urmat invitației lor și pe ziua numită a sosit la Blaj întovărășit de doi preoți reformați. Sărbarea a reușit cît să poate de bine, și Ungurii sunt pe deplin mulțumiți, că, după multe eforturi și jertfe, au ajuns să aibă în Blaj o biserică așa frumoasă.

După-ce a isprăvit sfințirea bisericii, Episcopul a început șirul vizitelor, începînd cu cea făcută I. P. S. Metropolit Dr. Victor Mihali. A făcut apoi vizite persoanelor mai însemnate dintre Unguri.

În zilele următoare a cercetat pe credincioșii săi din comunele ce sunt așezate în jurul Blajului. Între acestea comune să află și *Bucerdea-grinoasă*, locuită în mare parte de Unguri. Cînd Episcopul maghiar a ajuns în această comună, a fost primit cu o deosebită ceremonie. I-au ieșit spre întîmpinare toți credincioșii dimpreună cu preotul lor, cari și-au arătat bucuria ce au simțit-o față de această vizită.

Deja cu două zile înainte de sosirea Episcopului maghiar, care a vestit pe preotul de acolo despre ziua și oara sosirii sale, preotul român *Mărian Păculea*, a conchemat senatul bisericesc și le-a adus oamenilor la cunoștință și el sosirea episcopului maghiar, făcîndu-le cu o cale cunoscută, că a sosit o scrisoare dela „*minister*“, prin care le face cunoscută sosirea Episcopului maghiar, și că prin aceea scrisoare li-să *poruncește* (?) să-î ieșe într-o întîmpinare și ei *Românii!* Li roagă deci, ca pe ziua numită să fie cu toții acasă și îmbrăcați în haine de sărbătoare să meargă cu toții în capul satului, din cătrău sosește episcopul. (?)

Unul dintre curatori — un Român verde și netemător — a înțeles șiretenia preotului și a răspuns, că ei numai în cazul acela îl vor întîmpina (pe episcopul maghiar) *dacă asta li-să-va porunci de mai marii lor bisericestii dela Blaj!* De altcîm a zis că va întreba pe dl protopop al tractului și dacă acesta va întări cele zise de preot, — vor urma a o face. La acestea preotul a răspuns, că nu are după-ce să mai întrebă de dl protopop, pentru-că și dsa va stărui cu siguranță la cele zise de el, și că dacă „*minister*“ (?) așa poruncește, trebuie să facă cu toții așa!

Și după cît am aflat din izvor vrednic de credință, nu numai acel corator, dar nici ceilalți și nici poporul, nu au urmat „*porunca*“ preotului uitat de sine, care cu toate acestea nu s'a sfiit a să îmbrăca în *odăjdii bisericestii și cu prapori să-î ieșe spre întîmpinare episcopului maghiar de religione reformată*, în onoarea căruia a și rostit o vorbire de *bună-primire, în limba maghiară*. Poporul s'a scîrbit de aceasta îndrăzneală a preotului său, care a făcut aceasta fără știrea și imputernicirea mai marilor săi!

„Iacă nu s'a pus în lucrare legea nouă a congruei, — îmi spune un Român cinstit din Bucerdea, — și vezi ce fac popii? Ce vor face, după-ce vor fi plătiți din partea statului?“

I-am răspuns, să nu fie așa îngrijat de asta, că afla-să-vor cine să le poarte de grije pe atunci.

Pe mine însă mă miră foarte purtarea acelui preot, care — după cît să vede, — e mai prejos chiar și decît supușii săi, cari i-au răspuns, că ei vre-au să afle dela Blaj (dela Metropolie) *porunca* asta și nu dela ministru.

Am dori să aflăm ce a îndemnat pe acel preot să facă acea neghiobie? ori doar vrea să-și asigure o congruă mai grasă?

Imc.

Correspondență.

Petrecere în Petroșeni.

Sosit'au zilele mult dorite alui Florar și Cireșar, și cu ele porneste veselie și petreceri. Invitări peste invitări, petreceri peste petreceri, mai în toată Dumineca și sârbătoarea. Pe 29 Maiu Reuniunea Femeilor române gr.-ort. din Petroșeni, invita la petrecere cu joc.

Sosi seara de 29. și oara 9. Și-am plecat. La hotelul unde să da petrecerea, aflu sala tixită de lume. Țiganul zicea o horă nebună, iar în mijlocul sălii într'un cerc mare, fetișoare bălae cu bravi Românași jucau sub conducerea abs. de ped. dl Ioan Adam îmbrăcat într'un frumos costum național. În cerc o păreche de bănațeni, o nevastă tinerică și un bărbățel, jucau hora lor din Bănaț, cu mișcări așa de interesante, încît tot publicul privea la ei. Numai muzica de era mai bună. Cred că pe viitor n'o să răzaboneze Reuniunea pe acești țigani cari zic numai ca de glumă, și năștiu piese românești de dai Doamne! Avem noi doar țigani din România în Vulcan, cari zic foarte bine, apoi is Români și pace bună! În paură dl Ionuț Moise a dărunit femeile membre în Reuniune un buton de bere; ei, dar berea nu trecea de loc, deci s'au pus studenții pe lingă butoiu, să ajute, și l'au supt de mai

s'or uscat doagele. (Barem atita răsplată să aibă pentru că își rup tălpile jucând dșoarele de cu seară pînă în zori!) Veselia și bucuria a fost încoronată și cu succes material, căci de data asta venitul curat a fost de 216 coroane și vre-o 30 fil. Frumos venit, care îndeamnă femeile la arangiarea petrecerilor în favorul bisericii, cît mai dese. Așa să fie! Așteptăm cît de curînd alta!

Zorile zilei de Luni ne-apucară în sală, iar cînd soarele își trime-tea primele raze slabe din vîrfurile învîlit cu negura al Paringului, am luat rămas bun dela oaspeții rămași acolo și m'am depărtat cu simțăminte plăcute dela această petrecere românească!

Costi.

Sfințire de biserică în Aninoasa (I. Petroșeni).

O dimineată frumoasă de Maiu. Norii pluteau a lene pe bolta albastră scaldată de razele aurii ale soarelui întinerit, și pomii de pe marginea drumului să legănuau în adierea vîntului cald de dimineată. În tropotul monoton al cailor treceam cu trăsura printr'o vale a-fundă, mărginită de munți bătrîni și arbori nalți — în zorile zilei unei Dumineci de Maiu. Mireazma florilor de cîmp și vîntul ușor, îmblînzit, adia prin văzduhul despîcat de miile de rîndunele pribegite, cari să întorceau la cuiburile lăsate pustii, părăsite. Și cîntul paserilor răsuna prin desișul arborilor falnici, ca o muzică feerică, a cărui farmec îl mai mărea vraja naturei îmbrăcată în haină de sărbătoare. Un rîșor tinerel și sprinten ținea pas cu noi în leagănu-i năsipos și petros, ce fugea șerpuitor alături cu drumul stropit de roua din noapte. Drumul ducea tot în cotituri. La toată cîr-nitura unor frumșeți părea, că îți desvăște natura reînviată...

...Un dangăt rugător, ușor, de clopot, ne-a trezit din visare, și într'un vîrf de deal, zărim biserică împodobită cu verdeață și cununi de flori între niște căscioare țărănești.

Sosim.

Dăm binețe, creștinii ne primesc cu bucurie, ne conduc în biserică plină de lume — în partea cea mai mare Moți. Un farmec sfînt și vrajă neînțeleasă ne-a cuprins cît am stat în biserică la serviciul divin, săvîrșit de dl protopresbiter gr. or. Dr. Cornel Popescu, preotul din Petroșeni dl Avram Stanca și preotul Vulcanului dl Sebastian Stanca. Cu săvîrșirea sfințirii bisericii și cu sfîrșitul serviciului divin, a urmat predica instructivă a dlui protopresbiter Popescu, mulțumind lui Dumnezeu pentru că a ajutat poporului acestuia de a putut ridică această măreață casă Domnului. Le-a dat statul poporenilor de a fi întotdeauna religioși, temători de Dumnezeu, atît ei cît și familia lor,

apoi a fi întotdeauna credincioși față de patrie și de neamul lor!

După predică, credincioșii în grupe mari veneau către hotelul unde s'a dat o masă pentru vre-o 100 persoane. Muzică din România. Dl protopop a vorbit pentru Metropolitanul, dl Avram Stanca pentru comitetul parohial, care n'a pregetat de-ai da mîna de ajutor preotului administrator Seb. Stanca în ridicarea bisericii. Apoi dl preot Seb. Stanca pentru șeful minelor de cărbuni din Aninoasa, care a avut bunăvoința de a dăruia locul, casa și materialul ce s'a cerut la zidirea bisericii. În urmă dl Petru Iacob a vorbit pentru preot. A urmat joc voios. Nu numai țărani, ci și străinii să prindeau în Sirbă cîntată cu mult foc pe violină românească! — Și-am plecat în asfințit de soare iarăși înapoi pe valea frumoasă spre casă, ducînd cu noi plăcute amintiri.

Costi.

Cîți nasc, cîți mor, ce spor e în București într'o lună de zile?

Un ziar din București arată în cifre, ce mișcare s'a făcut în sîmul locuitorilor capitalei române în luna Decembrie 1908, — cea mai nouă despre care s'au putut găti datele în ministeriu.

Bucureștii avea în Dec. a. trecut, e populație de 289.200 locuitori.

În luna Decembrie s'au născut 413 băeți și 336 fete; în total 779 copii. Au fost 27 născuți morți și 7 avortați.

Au murit 339 bărbați și 332 femei, în total 671. Și anume: 6 de diferie, 12 de scarlatină, 3 de pojar, 4 de febră tifoidă, 5 de febră puerperală, 3 de tetanos, 1 de turbare, 7 de influență, 1 impaludism, 3 de sifilis, 45 de debilitate congenitală, 1 de alcoolism, 17 de cancer, 80 de boale tuberculoase ale plămînilor, 7 de ale creierului, 4 de ale organelor digestive, 1 de tuberculoasa oaselor, unu de tuberculoasa ganglionară și 4 de cea miliară, 24 de congestie și emoragie cerebrală, 53 de debilitate senilă, 8 de meningită, 1 de bronchită acută, 28 de bronchită cronică, 146 de pneumonie, 51 de boalele inimii, 9 de gastro-enterită, 6 diaree, 4 de stomac, 2 de obstrucția intestinelor, 1 de hernii, 2 de icter, 9 de eoriza ficatului, 24 de nefrică, 1 din naștere, 1 de tumoare, 73 de alte boli (Auziși, frate țărane, cite feluri de boli bîntue și cu ce nume încornorate? Red. „Lib.“). Iar mai încolo 14 inși au murit de moarte năpraznică, ca cădere de sus, călcate de tren ori tramvai, etc., — 4 s'au ucis inși și 3 au fost uciși. În spitalele din București au murit 190 de inși, din aceștia 157 erau din capitală și 33 din provincie.

În luna Decembrie numărul nașterilor a fost mai mare cu 118 decît în luna Noiembrie 1908, în schimb însă în Noiembrie au murit 540 de inși, pe cînd în Decembrie 671.

Creșterea populației a fost dar în aceasta lună, în București, 108 suflete.

NOUȚĂȚI

Pleacrea Dnei Dr. Vlad din Orăștie, spre Raab, (Győr) a avut loc Sămbătă în 12 Iunie n. precum vestisem în „Libertatea“ Nrul trecut. Deși a dorit să plece neștiută de nimenea, totuși aflîndu-să de plecarea dsale, familiile române din loc au grăbit a însoți pe dna Vlad la gară, — și deși pe o ploaie ce vărsa ca cu ciubărul dna Vlad însoțită de dl Dr. Vlad și mama dsale dna Boldea a fost petrecută de un frumos număr de trăsuri, de număroase doamne și domnișoare și domni și tineri, cari i-au strîns mîna cu căldură, dorindu-i bun întors în pace în mijlocul nostru în numărul viitor al „Foi Interesante“ aducem chipul damelor ce o însoțiau, cum stau în jurul dsale așteptînd trenul. Un fotograf din Orăștie le-a surprins și fotografat. O parte din damele și domni ce au însoțit-o la gară, au urmat-o pe tren până la Deva.

La mai multe gări, apoi dna Vlad a fost surprinsă de societăți române numeroase, venindu-i în cale și salutînd pe iubita soră în drumul ei acesta.

La Piski numeroase dame române și domni dela Hațeg și Hunedoara o așteptau și au salutată-o. La Deva și mai mare societate îi eșise în cale, oferindu-i și un buchet de flori.

La Ilia asemenea, la Radna, la Arad și pe aiurea, — asemenea arătări de dragoste față de doamna Vlad.

Nicăiri nici o vorbire altfel nu s'a zis, totul era spus prin o strîngere de mîna, prin un sărut de soră... O arătare a iubirii, în felul acela mut, care zugrăvește atît de viu cătușele ce ne sunt puse și pe buze și pe inimi și pe toate mișcările noastre...

Avis dela azilul nostru din loc. Esamele formale cu elevii și elevele dela azilul nostru confesional din loc, să va ținea Duminecă în 20 Iunie n. c., după prînz dela 1/24 ore, în curtea asilului. Orăștie, 14 Iunie n. 1909. Direcțiunea.

Grindină multă și mare a căzut zilele astea peste foarte multe locuri în țară, — mai ales prin Bănat.

Să vestește că pagubele sunt uriașe. Hotare întregi nimicite. A căzut în mărimea onelor de paseri și chiar de găinil Și cei mai mulți

au fost ne-asigurați contra pagubei de grindină (piatră).

Moarte. Ioan Moța, preot gr-or. în Nojag (tractul Devei) a încetat din viață în 10 Iunie n. după un serviciu de 47 ani ca preot și în etate de 73 ani. Odichnească-l Domnul cu dreptii săi.

— **Elisaveta Herța**, soția croitorului Iacob Herța din Orăștie, a încetat din viață Marți în 15 Iunie n., în etate de 22 ani. — Odichnească în pace!

— **Ionel Dima**, student în chemie la școala politehnică superioară din Charlottenburg-Berlin, fiul dlui profesor de muzică George Dima dela Brașov, a încetat din viață, în etate de 22 de ani, în 2 Iunie n. și a fost înmormîntat, Sămbătă în 5 Iunie n., în cimiterul gr-or. rusesc din Berlin. Fie-i țărîna ușoară!

Tăiat de tren a fost Sămbăta trecută, un biet lucrător tînr, țărăn, ce mergea dinspre Orăștie spre Șibot pe marginea drumului ferat. Să deslănțuise năpraznica furtună dela amiază, — o furtună turbată cu vînt uriaș și ploaie ca vărsînd din ciubăr, și a prins pe bietul om pe drum. El mergea vîjîindu-i în urechi ploaia și vîntul și n'a auzit trenul ce-i venea dela spate. Cei dela tren încă nu l'au văzut la timp de desimea ploii. Cînd trenul a trecut pe lingă el, l'a tras sub roate și l'a tăiat în două.

Mari cutremure de pămînt. Ziua de 13 Iunie st. n. a fost pentru multe orașe din Franța zi de uriașă spaimă. S'a simțit în vre-o 10 orașe mare cutremur de pămînt, băgînd în grijă de moarte pe locuitori. Iaca ce s'a telegrafat despre asta:

Paris, 13 Iun. — Un puternic cutremur s'a simțit aseară la orele 9 jum. la Marsilia, Aix, Avignon, Perpignan, Certe, Nice, Toulon, Cannes, Montpellier și Béziers. Populațiunea spaimîntată a eșit din case. La orele 9.40 a avut loc o a doua zguduitură, mai puțin tare. Nu să aude să fi fost nenorociri de persoane. În două părți în raionul Marsiliei sau prăbușit mai multe case. Să zice că acolo ar fi vre-o opt morți.

Genua, 13 Iun. — Eri seară pe la orele 10.30, s'a simțit un cutremur de pămînt dealungul Rivierei.

Verseilles, 13 Iun. Eri seară la ora 9 s'a simțit un puternic cutremur de pămînt ce a durat 4 secunde. Populațiunea a eșit din locuințe și s'au adunat pe piețe publice sau în cafenele. Pe la 9 și 40 de minute s'a simțit un nou cutremur de pămînt.

La Aix-les-Bai s'a simțit de asemenea cutremurul de pămînt. Lămpile s'au stins, unele case s'au dărâmat! Zona cutremurului s'a

Intins până la Bezières și Montpellier.

Milan, 13 iun. — Pe coastele Liguriei și la Nizza, s'au simțit noaptea trecută cutremure de pământ, cari n'au făcut însă pagube, dar au speriat lumea.

Paris, 13 iun. — În orașelul Lambres au pierit 8 persoane în urma cutremurului de pământ.

Pagubele materiale sunt foarte mari, mai ales la Toulon și Grenoble.

La Curanșeș să va face în ziua de Sînpetru, alegerea de Episcop a doua oară, — după ce alegerea cuviosului Filaret Musta n'a fost întărită. Metropolitul Mețianu a numit de comisar metropolitan, încredințat cu conducerea alegerii, pe C. Sa Archimandritul Musta.

Întîlul examen de matură în gimnaziul de stat din Petroșeni, ținută în 2—5 Iunie n. a. c. a avut următorul succes:

Dintre 9 Români citi s'au supus la examenul verbal, au trecut șase. Adecă: Maturi cu calcul foarte bine: Piu Ianza; maturi cu bine: Costi Stanca; iar maturi: Ioan Baci, Fărcaș Fărcașiu, Ioan Iar și Valer Păcurar.

De protopresbiter gr. or. la Geoagiu a fost întărit de către conzistorul din Sibiu dl Ioan Povici, preot în Gelmar. — Sincere felicitări.

— La Deva a fost numit de protopresbiter dl Dr. I. Dobre.

Cununie. Duminecă în 6 Iunie st. n. a. c., s'a sărbătorit cununia religioasă a dlui Iosif Cătean, teolog absolut, cu dsoara Ana Maria Pop, din Benic. Nași au fost dl Francisc Boțian, preot în Bărbant și dna, preot cununător dl Dr. E. Dăian, protopop în Cluj. Fiind un timp foarte frumos, masa și petrecerea au fost arangiate într'un pavilion anume făcut. În decursul mesei s'au rostit obicinutele toasturi, pentru miri, pentru oaspeți, etc.

Starea semănăturilor în România. — Ceim în foile de Duminecă din București: Timpul e tot secetos și puțin noros.

În noaptea de 24—25 a ploaie în

comunele plășii Bănceasa și Videle, iar în ziua de 27 în comunele plășii Stănești și în orașul Giurgiu.

Grânele sunt bunicile, porumburile (cucuruzele) frumoase, pe alocurea să prășesc (sapă).

Să urmează cu treieratul rapiței și plantatul tutunului.

Livezile naturale (finațele) și cele măestrite (trifoaie, luțernuri, etc. sămănate) sunt frumoase; să simte însă, nevoie de ploaie!

Mari uragane în Basarabia. 2 sate întregi nimicite! Să scrie din Chișineu la 14 Iunie: În ținutul Akermanului a bătuit un uragan (furtună virtejoasă) teribil, care a nimic 12 sate.

Din cauza trăznetelor au izbucnit mari focuri!

S'au trimes grabnice ajutoare la fața locului.

Omorit de trăznet. Luni dimineața la oarele 5 o ploaie torențială s'a abătut asupra Bucureștilor, urmată de puternice descărcături de fulger. Ploaia a urmat să cadă cu furie până la oarele 8 a. m.

Pe la oarele 7 pe cînd ploaia să afla în toată puterea ei, un trăznet sfîșie văzduhul căzînd la partea sud-vestică a orașului. Îndată o puternică bubuitură de tunet zguduie văzduhul îngrozind toată lumea. Trăznetul a căzut în calea-Văcărești, în dreptul circiului comerciantului Constantin Stoicu, din calea, Văcărești Nr. 272; și a lovit de moarte pe un biet lucrător zidar, anume Luigi Poconi, în vîrstă de 36 ani. Nefericitul lucrător, cu 5 minute înainte de nenorocire, să adăpostise sub un pom din fața circiului spunînd negustorului pe care îl cunoștea: „Nea Costică, intră în casă, că e prăpădenie“. N'apucă însă să sfîrșească, și fu lovit trăznet: Bietul om era la lucru. După cîteva minute de agonie (luptă cu moartea) își dădu cea din urmă suflare. Pălăria, hainele, și ghetetele (păpușii) lucrătorului, au fost sfîșiate în fășii de fulger, iar cadavrul lucrătorului purta la gît, în partea dreaptă, două mici răni. Îndată cum a încetat ploaia, comerciantul îngrozit, care a văzut jalnică moarte a lucrătorului, a dat alarma, vestind pe comisarul (poliția) cercului.

Din durerile noastre.

Valca-Dobrei.

Din întreagă povestea neamului nostru să lămurește un adevăr mare și puternic: am fost oameni fără carte, popor de țărani săraci cari am asodat în munca petecului nostru de pământ, lipsiți de poavețe, chinuți de toate năcazurile, ne-au mintit toți mincinoșii și ne-au furat toți tâlharii pămîntului, pentru că nu am avut carte, eram... în întunec!

Ne-am fi răzbunat și noi, în mânia ce clocotea, cînd ne chinuiau, am fi lovit, și nu am fi sărutat mîna ce ne lovea, dar eram lipsiți de lumină și ne credeam slabi, pentru că eram... proști!

Apoi ni-se zice, că suntem popor „de ordine“. Asta e „fala“ noastră, dară această „laudă“ a noastră este uneori pecetea rușinii pe capul nostru slab.

Cînd ori-ce sărăcie de zdrențos sau „haiduc“ din vre-o cancelarie își face plăcere dînd palme și injurînd pe țărani nostri, din săul căroră trăește, și cînd oamenii nostri să lasă și înghit năcazul, atunci acest om nu e „de ordine“ ci lipsit de ori și ce mîndrie de om! Noi vrem să știe țărani nostri că pe umerii lor (ca și a țărănilor din celelalte neamuri) să razimă stîlpul acestei țări și lor altă cinste li-să cuvine în fața dregătorilor de tot felul! Să știe că acea blăstămată „cärtică de dare“ de după șerparul lor, nu e carte de slujit, ci e zapisul care cheazășuește omului dreptul de a trăi și a însemna ceva în această țară!

Știm însă, că toate aceste scaderi istorice ale neamului nostru, precum neștiința, umilinta ș. a. au urmat din lipsa lui de învățătură.

Astăzi, slavă Domnului, iscusința slovei a pătruns și la noi și azi avem oameni cu carte și durere pentru poporul de rînd din sinul căruia au eșit. Avem oameni cari s'au gîndit și la cultivarea poporului prin școale, prin sfaturi, prelegeri, foi, cărți și a.

Dar, ca în toate timpurile, așa și astăzi, sunt unii cari și în cea mai curată străduință și cel mai dornic avînt spre lumină al neamului nostru, vād... primejdie. O

tagmă de oameni, în această țară, să țin chemați a priveghia, „neadormit“ ca, în interesul „ideii“, poporul nostru să rămînă înapoi să rămînă prost. Aceștia sunt așa numiți „patrioți“ de lume nouă, și sunt mulți; îi întîmpinăm în toate căile, la toate răsplîntiile vieții.

Aceste creaturi, în vremile trecute, să recrutau numai din rîndurile oamenilor străini de neam și legea noastră, dară astăzi durere avem destui „Burdîști“, „Ghedeoni“ și „Siegești“.

Și pare că nu te doare așa cînd te lovește un străin, ca dacă te lovește un om neam din neamul tău, sînge din sîngele tău! O pildă:

În frunța noastră comună Roșcani (com. Hunedoara), cînd toate sufletele erau înfiorate de însuflețirea de a-și zidi școală românească atunci notarul, acest „modest stegar“ al „ideii“ și „patriotismului“, a trimbițat tare din buciul lui Lehel, ca să știe toată suflarea din această țară, că el își face datorința sa de sentinelă a „ideii“ și că e îngrozitor pericolul dacă să face școală românească la o populațiune românească, din bani și însuflețire românească! Ci poporul cu mare însuflețire a hotărît zidirea școlii, și astăzi să înalță falnic acest palat al sufletului nostru, ca un blăstăm vecinic asupra celor ce împiedecă avîntul unui neam spre cultură! Și acest notar, care a zăvorit această pornire nobilă a noastră are un nume așa de frumos, așa de românesc, e membru al comitetului parochial și, mai presus de toate, e creștin și român, sînge din sîngele nostru...

În această comună s'a ținut o adunare a despărțămîntului „Asociațiunii cu scopul de a da poporului poavețe și îndemnuri spre luminare, căci doară „Asociațiunea“ e pentru cultura poporului român. Dară să vede că notarul și în cultivarea poporului vede primejdie, căci, să înțelege, din punct de vedere „patriotic“, e în interesul „ideii“ ca poporul nostru să rămînă prost, căci altcum cine ar mai merge cu găina sau mielul subsuoară, ca notarul sau alt arin-daș, să-i cetească scrisoarea...

Om din patrie să bea numai ape din Ungaria!

Institutul pentru circulația și exportul de

APE MINERALE UNGARE

societate pe acții în Budapest V., Băthori-utca 5-ik szám.

— „Magyar ásványvíz forgalmi és kiviteli részvénytársaság Budapest, V., Băthory-utca 5. szám.“ —
aduce în circulațiune exclusiv numai ape minerale naturale ungare!

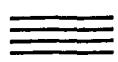
Și anume apă de:

Borszék izvorul Boldissár, contra morb învechit de stomac.
Borszék izvorul principal, regina apelor mincr.
Borszék izv. Kossuth, contra lipsei de sînge.
Matild de Bodok apă acră alcalică.
Baross, contra boalei de rinichi.

Borhegyi, minător al udului.
De Boholt, răcoritoare.
De Vâlcele (Előpatak) contra gălbînării.
Felsőrâkosi Maria, contra boalei de grumaz.
Hargittalgei, răcoritoare.

Horgász, făcînd poftă.
Casson-Salutaris.
Répati, distinsă.
Selter-săculeșc, contra boli vechi de stomac.
Stojka, contra morbului de zăhar.

(306)

întreabă-ți medicul și-ți va spune, că:

apa acră naturală

are putere de vindecare și gust bun, ce nu să poate asemăna cu a apei acre măestrite!

12—18

Cu ape minerale ungare de-ale noastre, pot fi înlocuite aproape toate apele minerale din afară!

Depozit la: HERMANN NUSSBAUM, în Deva.

Și așa cînd unul din prelegători spunea acestui neam nenorocit că să învețe carte, căci numai cel ce e bine împretenit cu înțelepciunea încuată între slovele mărunte ale cărții, mai poate duce războiul greu al traiului de azi, — notarul, ca reprezentant al „ideii“ și „patriotismului“, și-a ținut de cea mai „sfîntă datorință“ de a opri pe prelegător, ca să mai spună poporului să învețe carte și, în limba maghiară, — și vai! El e români singe din singele nostru, — i-a spus, că dacă mai vorbește, face arătate și întreagă ființa „Asociațiunei“ e primejduită! Bage-seama pentru că spune poporului să învețe carte! Prelegătorul a trebuit să tacă, căci Dl notar avea și gardă de jandarmi!..

Și acum mă întreb, Doamne! oare ce să va alege din noi, de toate nădejdirile și vrerile noastre, cînd suntem de cătră ai noștri, s'au de cei pe cari cel puțin îi credeam ai noștri, stînjiniți în străduințele noastră culturale?

Și Doamne, Doamne, de-ar fi străin... dar ele Români sînge din singele nostru!

I. Fag.

Asigurări contra

pagubelor de grindină (pentru batere de piatră)

să fac la administrația foii noastre. Să primește în asigurare mai ales grîu și curuz. Cine vrea, plătește la primirea contractului, cine nu, va plăti numai după secere, prin Septemvrie, dînd pînă atunci cambiul.

A să scrie la: **Administrația foii „Libertatea“,** care vă dă deslușirile de lipsă.

O calfă și un învățacel

să primească îndată în prăvălia subscriului.

Invățacelul să aibă cel puțin 2 clase gimnaziale ori reale sau civile.

A să adresa la (309) 1-3

Ioan Rob, comerciant
Orăștie (Szászváros).

Nou magazin de spirit în Orăștie.

În piața casei orașului din Orăștie, (casele Dörner) stă la dispoziția publicului un nou

depozit de spirit

în care, afară de tot felul de spirit, să mai capătă și licuier bun și vinuri ieftine, precum și bere răcită pe ghiată, cu prețuri solide.

(310) 1-3

Vin bun!

La subscriul să găsește de vînzare vin de *calitatea cea mai fină*, produs pe *coastele dela Șiria* (Világos), și anume:

RIZLING curat, ROUZÉ, SCADERCA și MUSTAFER,

foarte bine îngrijit! Să vinde dela 50 litri în sus, anume:

Mustarfer mestecat, cu 37 cor. hecto; Rizling și Rouzé și Scaderca, tot mestecat, cu **39 cor. hectolitru.**

Rizling și Rouzé dat deosebit, curat, cu 45 cor. hecto.

E vin de deal, nu de grădină, ori cîmpie! Fără drojdii!

Pentru ori-ce informații mai de aproape, vă adresați la vînzătorul:

Petru Benea,
proprietar de vii în Világos,
(349) 9-10 comit. Arad.

Un locomobil (mașină de vapor)

puțin folosit dar în bună stare, 6 cai putere, lăsat pe 6 atmosfere, să află de vînzare cu preț foarte redus, în:

**Atelierul de mașini a lui
Eugen Nicola,**
(363) 7-10 Blaj, (Balázsfalva).

„Lumina“

Inst. de cred. și ec. soc. pe acții, Sibiu.

Avem onoare a aduce la cunoștința on. public, că banca culturală „LUMINA“ cu sediul în Sibiu (Nagyszeben), Str. Cismădiei Nr. 7, și-a început activitatea cu ziua de 1 Maiu 1909 n.

Banca „Lumina“ să ocupă cu toate operațiunile de bancă și în deosebi acordă împrumuturi:

- personale, pe lângă obligațiuni cu cavenți,
- cambiale cu 2 giranți sau cavneți,
- cambiale cu acoperire ipototecare,
- ipototecare simple sau de alt soi,
- pe efecte sau prețioase
- cumpără și vinde efecte publice,
- cumpără și vinde monede
- acordă împrumuturi pe produse,
- indeplinște afaceri de incaso sau alte afaceri de bancă,
- acordă credite de cont-curent pe lângă convenita garanție.

Banca «Lumina» primește depuneri spre fructificare cu 4°/_o fără abzigere, cu 4¹/₂%, cu termen de abzigere 15 zile, și cu 5% pentru depuneri mai mari, cu termen de abzigere de cel puțin 6 luni. Depunerile corporațiunilor să primească cu 5%. Darea după depuneri o plătește institutul.

Cu tot respectul cerem sprijinul onoratului public

(377) 4-10.

Directiunea.

Vinars.

Am onoare a vă aduce la cunoștință că iarăși să află la mine

vinars de prune

bun și curat, 24-25% de probă, cu prețurile următoare:

Până la 50 litre cu 40 cr., dela 50 de litre în sus cu 35 cr. litrul.

La caz că trebuie mai mult, vă rog să trimiteți vas, deoarece-ce eu numai butoieșe mai mici am la dispoziție. — Butoaiele până la 15 litre le primesc înapoi cu suma socotită.

Vă rog la adrese să scrieți corect posta și gara din urmă!

Cu stimă **Emanuel Abraham,**
(308) 1-4 Orăștie (Szászváros).

Ziditor de fîntîni.

Un bun ziditor de fîntîni este măestrul român **Petru Tot lui Petru** din Uroi (lîngă Piski). Am văzut și noi fîntînile zidite de el în multe locuri, toate foarte frumos, regulat și solid zidite! El zidește și pentru stat fîntînile pe la tren în Piski și aiurea, — căci lucrează și solid și destul de ieftin.

La Reghin a zidit, spre cea mai mare mulțumită a unui fabricant de piei, o fîntină de peste 20 metri afundă, — lucru greu, de care numai măestri aieveau pricepători să pot apuca!

Il recomandăm cu toată căldura celor ce au trebuință de a-și zidi fîntîni, — că primesc lucru spre deplină mulțumire!

Adresa lui e: **Petru Tot lui Petru** în Uroi, (Arany, u. p. Nagy-Rápolt, Hunyad m.) (0) 1-1

PENTRU ECONOMI!

Cel mai bun stropirea viilor, ba și a pomilor mijloc pentru: să capătă la apotecarul

Cornel Demeter din Orăștie — Szászváros (lîngă bisericile evang. reformate), și anume:

Peronospin-ul!

E mijloc aplicat cu cel mai mare folos la stropirea viilor, în contra peronosporiei (a „manei“ care uscă viia).

E neasămănat cu mult mai bun și mai ieftin în folosință „PERONOSPINUL“ decît piatra-vinată!

Cu „Peronospinul“ stropind viia, pui la 1 hectolitru de apă praf de 50 fil., pecînd piatra-vinată trebuie să pui de 1 cor. 60 fil., fiind piatra-vinată foarte scumpă.

Ca fiește-care proprietar de viie să poată capătă numai adevăratul „Peronospin“, fac și ușurarea aceea, că deja la comanda de 10 pachete, îl trimit *francat*.

Prin întrebuintarea „Peronospin“-ului, viia va fi hotărît mai frumoasă, boabele de struguri mai mustoase și astfel *roada de vin mai bogată!* Experiența a dovedit, că prin folosirea pietrii-vinete, nu să ajung aceste rodiri, — poate pentru aceea, că piatra-vinată verzește peste măsură frunzele și prin asta zbea din puterea și sucul viței! Praful de stropit al meu, „Peronospin“-ul, face vița mai plină de viață și mai asigurată contra boalei de peronosporă (mană). Prețul unui pachet este 50 fil. „Peronospinul“ este deja de 7 ani în întrebuințare cu cea mai frumoasă izbîndă!

Folosul „Peronospinul“-ui s'a dovedit și la stropirea pomilor mai ales a pomilor tineri, cruzi, pentru a-i scuti de felurile musculițe și gingăni ce-i opăcesc în dezvoltare!

(355) 2-6

Revînzătorii, comercianții, capătă raba t.

A să cere la: **CORNEL DEMETER,**
apotecar în Orăștie-Szászváros.

BUTNAR!

Subscriul aduc la cunoștință publicului din Orăștie și jur, că mi-am deschis în Orăștie (Strada Morii, casele Hermann Carol),

atelier de butnar

în care pregătesc buți, butoaie, mari și mici, după trebuință, cu prețurile cele mai favorabile!

Material solid!

Să găsec și gata în toată vremea vase mari și mici!

Rog pentru cercetare cu încredere!

Cu stimă

Franz Bartolomeus

măstru butnar

Orăștie, Str. Morii.

(306) 1-3

Cine dorește călătorie

— bună și iute —

— de plăcere

în

6 zile la America

acela să cără îndrumări românești dela

Falk și Comp.

Cancelarie românească

HAMBURG

Raboisen 30.

(325) 13-26

CINE VOESTE A ZIDI

case nouă, și dorește a avea *lucru bun de măsar*, (timplar) ca: Uși, ferești, padimente, aranjamente în școale și biserici, și altele, — să nu întirzie a cerceta atelierul subscrisului — unde s'au gătit cele mai multe lucrări atât la case particulare, cit și pentru școli și biserici!

Rog onor. public român, și onoratele comitete parohiale, a să adresa cu toată încrederea la mine, asigurându-ți că pe lângă *prețuri moderate*, le dau *lucru bun și solid*, — punind mare grije și pentru transportul lucrului pe unde ar fi de transportat.

9-24 Dumitru Martin, *măestru timplar (măsar) în Orăștie,* (268) *(Szászváros).*

HANS STEPHANI

Hotel „Transsylvania“
Orăștie—Szászváros.

T. P. Am onoare a atrage atențiunea Onor. public asupra *vinurilor* mele curate și excelente ardelenesti, pe care le recomand a le întrebuinta în deosebit cu ocaziunea nunților, botezelor, festivităților, etc., cu următoarele prețuri:

Vinuri din a. 1908, la cumpărare de 60-70 lit. 36 fl. litrul
" " " 1907, " " " " " 38 " "
" " " 1906, " " " " " 40 " "

Risling, Seauvignon, Traminer sau Ruhländer, etc., dela 60 fileri în sus litrul, măsurat, ceva mai scump.

În Hotel să află în totdeauna chilia (odăi) pentru noapte, cu prețuri foarte solide: 1 odaie dela 1.20 până la 3 coroane.

Cost în abonament, în hotel sau dus acasă, cu 20 fl. pe-lună amiaz și cină; sau numai amiaza cu 12 fl.

Rugind on. public pentru binevoitor sprijin!

Cu stima **Hans Stephani**, hotelier.

(326) 13-15

Berea renumită de Steinbruch

cu multe ei specialități (soiuri), recunoscută ca beaură splendidă și recomandată de mulțime de medici de renume ca o beaură igienică, — are

Reprezentanță în Orăștie

la dl DAVID SCHARER

care o manipulează cu pricepere de specialist, — are totdeauna transport proaspet! În deosebi scoate la iveală și recomandă specialitățile excelente: „St. Stefan“, „Barát“, „Dupla-Mălăta“, Polgar, Király de Martie, Steinbruch, Dupla-Martie, etc.

Pentru hotele și ospătării servește: în sticle, și butoaie mari ori mici, răcite pe gheață, zilnic proaspet! Pentru privați în sticle bine răcite pe gheață.

Umplere nouă în toată ziua!

Rog pentru comande și cereri cu încredere, asigurând de serviciu conștientios!

Cu toată stima:

DAVID SCHARER,

depozitarul berei de Steinbruch,
în Orăștie: în piață, casele „Takarékpenztár“.

(385) 2-3

Cea mai bună coasă în lume

este coasa de oțel de St. Anton și să capătă numai dela: Coasa de oțel de tun „St. Anton“ să fabrică din oțel de tun mestecat cu cel mai nobil metal special, secretul fabricii.

500 de coroane plătesc celui-ce este în stare să arate o coasă de oțel de tun „St. Anton“ cumpărată dela altă firmă!

1000 de coroane plătesc celui care găsește între 100 de coase de tun „St. Anton“ 2 role. Cel-ce dorește o coasă bună și de încredere, să nu cumpere până nu cere un o corespondență, dela vestita firmă de sus, catalogul ilustrat, care să trimită gratis și franco. Lunile de față sunt cele mai potrivite pentru adunarea de comande. Cel-ce adună comande primesc rabat! Garanție deplină. La 10 bucați, o coasă să de în cinste!

Serviciu conștientios! Mii de scrisori de recunoștință și comande renoite să pot arăta și punc la dispoziție ori-cui.

Brici de oțel de diamant
cu garanță de 5 ani, costă
1 fl. 50 cruceri.

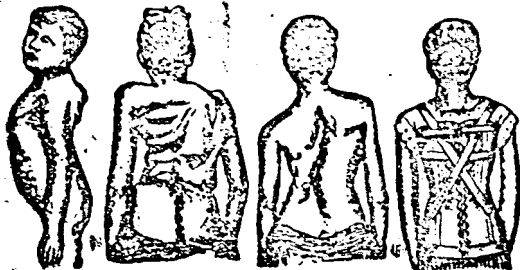
(375) 4-6

Prețurile coasei „St. Anton“:

lungime: de 70 cm. 75 cm. 80 cm. 85 cm. 90 cm. 95 cm. 1 metru 1 m. 10 cm.
1 fl. 1 fl 5 cr. 1 fl 10 c 1 fl 15 c 1 fl 20 c 1 fl 25 c 1 fl. 30 cr. 1 fl. 50 cr.

Cine cere 5 coase, îi vin în pachet franco, la 10 coase una gratis și vin franco.

Mamelor! Păziți-vă copiii de strîmbarea spatelor!
Nu mai este strîmbare de spate,

dacă folosești corsetul spriginitor orthopedic, recomandat prin medici distinși și neajuns! *E fabulos de ușor și igienic. Copere toată strîmbarea, fără a pune vată.* E uncăltă neapărat de lipsă pentru copii de școală amenințați a să desvolta strîmb. — În institutul meu pentru îndreptarea trupului, să pregătesc de 30 ani, în execuție tehnică perfectă și cu prețuri moderate:

fințătoare drepte; aparate de umblat; picioare și mâni mădrite, și legătoarele-Keleti de vătămătură și de pîntec, patente ces. și reg.

Non! Ciorap de gummî pen cu vine lărgite, fără cusătură, — și ori-ce unelte pentru grijierea bolnavilor.

(220) **Catalog ilustrat franco și gratis.** 24-52
I. KELETI fabricant chirurgic unelte pentru legături artificiale
Budapesta, V. Keonaherczeg u. 17.

La apotecarul CORNEL DEMETER

în Orăștie—Szászváros (lîngă bisericile evang. reform.)

să capată următoarele preparate de bun renume:

Preparate cosmetice. Pentru frumsetă și curățenie!

Cream de benzoe mygdale, care servește pentru conservarea, înfrumsetarea și albirea mânilor și feței, dînd totodată și o finetă deosebită! *Delătorează tot felul de necurătenii de pe mână și față, precum: pete, bubite, zgrăbunțe, pistonii (mitesser), precum netezește și zbir-citurile.* Conținut nestricăcios pentru față și mâni. Prețul 60 fileri.

Săpunul de benzoe mygdale, un săpun excelent pentru toilette. E preparat din ingredientii foarte fine, și din mirosoari plăcute de flori. Albește și netezește pielea! Prețul 70 fileri.

Poudre-Veturien. Acopere foarte bine, încît nici nu să observă că fața este pudrată. Întrebuintată pudra cu creamul de benzoe mygdale, scutește de urmările neplăcute, ce altcum ar cauza vîntul și razele soarelui! Este în culoare albă, roză și galbenă. Prețul 1 cor.

Veturien-Parfeum. Veravioletta, cel mai fin parfum de vio-rele, lăcrămioare și scumpe (iorgovan). Prețul 1 coroană 60 fileri.

„Ideal“, cel mai nobil parfum. Prețul 2 coroane.

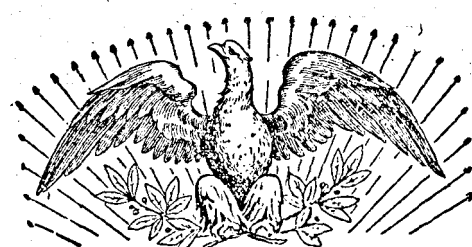
Apa de gură „Cremsier“. (Albă sau rozie). Prin întrebuintarea apei acesteia nu devin dinții găunoși, — să delătorează durerea dinților, și să întărească dinții și gingiile! Să delătorează mirosul neplăcut și greu din gură! Prin întrebuintarea apei acesteia cu pravul de dinți „Cremsier“, devin dinții foarte frumoși, albi! Prețul 80 fileri.

Pravul de dinți „Cremsier“, prin întrebuintarea căruia devin dinții frumoși și albi. Prețul 70 fileri. **Perii de dinți, fine.** Alegere mare, în diferite prețuri. **Esență de China:** contra căderii părului, cu rezultat foarte bun. Prețul 1 cor. 40 fil. **China tannopomada:** pentru creșterea părului. Prețul 70 fil. **Oleu de nucă:** extract de nuca oleica, pentru conservarea părului. 1 sticlă 80 fileri.

Syrup de zmeură! Curat numai din suc de zmeură de pe munte, preparat cu zahăr rafinat, 1 pachet postal de 5 kilo: 6 cor. 50 fil.

Grijiți această listă de prețuri ca la caz de lipsă să aveți adresa corespunzătoare. (341) 8-10

Dureri reumatice și nervositate

pot fi înriurite foarte prinos prin aplicarea electricității. Mulți bolnavi își mulțumesc însănătoșirea, acestui fel de vindecare! Electricitatea să folosește cu cel mai bun rezultat la suferințe de nervi, la dureri reumatice, la slăbie generală sau sexuală, la funcționarea slabă a organelor stomacului, ficatului și rărunchilor. Il folosesc cei mai mari învățați ai vremilor celor mai nouă. — Cetește cartea scrisă spre acest scop, pe care o trimite ori-cui care o cere, cu pomenirea foi noastre în care a ctit despre ea, — o trimite gratis și franco, în cu-vertă închisă, și anume deosebit carte pentru bărbați și deosebit pentru femei:

Institutul de ord. medicală ELECTRO-VITALIZER
BUDAPESTA, Károly körut 2., féléml. 51.

Cupon pentru carte gratis! Tac-1 și trimite!

Inst. medical „Electro-Vitalizer“
Budapest IV. Károly k. 2. féléml. 51.

Rog a-mi trimite, franco, închis, cartea despre „Cura modernă electrică“, pentru bărbați ori pentru femei.

Numele.....
Comuna și posta.....

Serisoare de recunoștință.
Emeric Bognar, mașinist, Murdșuoara, scrie: Dle doctor! Iti trimit cu bucurie scrisoarea asta, că har Dlui și-o scriu în deplină sănătate, nu așa ca altădată. Din toate boalele m'am vindecad, înclt nu pot din destul mulțumi la iscoditorul „Electro-Vitalizer“-ului. Azi sunt de 43 ani, și 12 ani fusesem bolnav pe marginea gropii. (383) 1-4